

Søren Kierkegaards altergangstale over Matth. XI, 28

Taler

Søren Kierkegaard
Teolog, filosof og forfatter

Dato

18. juni 1847

Sted

Vor Frue Kirke

Omstændigheder

Denne altergangstale er den anden tale i *Taler ved Altergang om Fredagen*, der er fjerde afdeling i *Christelige Taler* fra 1848.

Prædikentekst

Matthæusevangeliet kapitel 11, vers 28

1

Bøn

Fader i Himlene! Som Menighedens Forbøn ellers lyder, at Du selv vil trøste Alle dem, som syge og sorrigfulde ere: saa lyder den i denne Time, at Du vilde give dem, som arbeide og ere besværede, Hvile for deres Sjele. Og dog, det er jo ingen Forbøn, hvo turde mene sig selv saaledes karsk, at han kun skulde bede for Andre. Ak, nei Enhver beder for sig selv, at Du vil give ham Hvile for Sjelen. Saa give Du, o Gud, Hver især, som Du seer, at han i Syndernes Bevidsthed arbeider besværet, Hvile for Sjelen!

10

Mtth. XI, 28. **Kommer hid til mig Alle , som arbeide og ere besværede! og jeg vil give Eder Hvile.**

15

»Kommer hid alle I som arbeide og ere besværede.« Forunderlige Indbydelse. Thi naar ellers Menneskene samles til Glæde eller til forenet Arbeide, da sige de vel til de Stærke og Glade: kommer hid, tager Deel med os, forener Eders Kræfter med vore. Men om den Bekymrede sige de: nei ham ville vi ikke have med, han forstyrrer blot Glæden og sinker Arbeidet. Ja, den Bekymrede forstaaer det vel uden at det siges ham; og saaledes gaaer maaskee mangan Bekymret afsides og eensom, vil ikke deeltage med Andre, at han ikke skal forstyrre deres Glæde eller sinke Arbeidet. Men denne Indbydelse til *Alle* dem, som arbeide og ere besværede, den maa jo dog gjælde ham, siden den gjælder alle

Bekymrede; hvor turde nogen Bekymret her sige: nei Indbydelsen angaaer ikke mig!

»*Alle dem, som arbeide og ere besværede*«, dem alle, Ingen er undtagen, ikke een
30 eneste. Ak, hvilken mangfoldig Forskjellighed er ikke betegnet ved disse Ord.
Dem som *arbeide*! Thi ikke blot Den arbeider, som i Ansigts Sved arbeider for
det daglige Brød, ikke blot Den arbeider, som i ringe Stilling bærer Dagens Hede
og Møie; o, ogsaa Den, der kjæmper med svære Tanker, arbeider, ogsaa Den,
som i Bekymring bærer Omsorg for Een eller for Mange, arbeider, ogsaa Den,
35 som ligger i Tvivl, arbeider, som jo Svømmeren siges at arbeide. Dem, som ere
besværede! Thi ikke blot Den er besværet, som synligen bærer den tunge Byrde,
som synligen sidder i de vanskelige Omstændigheder, men ogsaa Den er jo
besværet, hvis Byrde Ingen saae, som maaskee endog arbeider for at skjule den;
og ikke blot Den er besværet, for hvem der maaskee ligger et langt Liv i Savn, i
40 Møie, i bekymret Erindring, men ogsaa Den, ak for hvem der ingen Fremtid
synes at være.

Dog hvorledes skulde Talen vel blive færdig, hvis den vilde nævne alle disse
Forskjelligheder, og selv om den forsøgte derpaa, den skulde maaskee vildlede
45 istedetfor veilede, lede Opmærksomheden adspredt hen paa Forskjellighederne,
istedetfor at samle Sindet paa det ene Fornødne. Thi om nu end
Forskjellighederne ere nok saa mange, er det dog vel Evangeliets Mening, at der
skulde være en lille Rest eller et større Antal tilbage af Mennesker, hvilke maatte
kaldes Lykkelige, fritagne for Arbeide og Besvær? Er det Evangeliets Mening,
50 naar det indbyder alle dem, som arbeide og ere besværede, at der dog ere Nogle,
hvem denne Indbydelse ikke angaaer, fordi de virkeligen ere Sunde og ikke have
Lægedom behov? Saaledes tale vi jo rigtignok ellers. Thi dersom Du seer
Børnenes glade Kreds, og der da er eet Barn, som er sygt, til hvem et kjerligt
Menneske siger: kom Du til mig mit Barn, saa ville vi lege sammen, da siger han
55 jo, at dette Barn er sygt, men tillige, at de andre virkeligen ere karske. Skulde nu
Evangeliet tale paa samme Maade, eller skulle vi tale saaledes daarligen om
Evangeliet? Thi naar saa var, da angik Evangeliet jo ikke Alle, da forkyndte det jo
ikke Ligelighed for alle Mennesker, men satte tværtimod en Adskillelse,
udelukkede de Glade, ligesom den menneskelige Indbydelse pleier at udelukke
60 de Bekymrede. See, derfor er Indbydelsen anderledes at forstaae, Den indbyder
Alle, Evangeliet vil ikke være en Udvei, Trøst og Lindring for nogle Bekymrede,
nei det henvender sig til alle Dem, som arbeide og ere besværede, det vil sige, det
henvender sig til Alle, og *fordrer* af ethvert Menneske, at han skal vide hvad det

65 er at arbejde og være besværet. Om Du var saaledes den Lykkeligste, ak, at Du endog var misundt af Mange: derfor henvender Evangeliet sig lige fuldt til Dig og fordrer af Dig, at Du arbejder og er besværet. Eller om Du ikke saaledes var den Lykkeligste, den sjeldent Begunstigede, dersom Du dog lever i lykkelig Nøisomhed med Dine kjere opfyldte Ønsker uden Savn: derfor henvender
70 Evangeliet sig lige fuldt til Dig med Indbydelsens Fordring. Og om Du sad i jordisk Nød og Trang: derfor er Du endnu ikke Den, om hvem Evangeliet taler. Ja om Du var saa Elendig, at Du var blevet som et Ordsprog: derfor er Du endnu ikke Den, om hvem Evangeliet taler.

75 Indbydelsen vil altsaa ikke verdsligt tages forfængeligt; den indeholder derfor en *Fordring*, den fordrer, at den Indbudne i dybere Forstand arbejder og er besværet. Thi der er en Sorg efter Gud; den angaaer intet Jordisk og Timeligt, ikke Dit ydre Vilkaar, ikke Din Fremtid; den er efter Gud: Den, som bærer denne Sorg stille ydmygt i sit Hjerter – han arbejder. Og der er en tung Byrde;
80 ingen verdslig Magt kan lægge den paa Dine Skuldre, men heller intet Menneske saa lidet som Du selv tage den af: det er Skylden og Bevidstheden om Skyld, eller endnu tungere, Synden og Syndernes Bevidsthed. Den, som bærer denne Byrde, ak, ja han er besværet, tungt besværet, men dog ogsaa netop saaledes besværet som Evangeliets Indbydelse fordrer det. Og der er en Bekymring, en dyb, en
85 evig; den angaaer ikke det Ydre, ikke Dine Skjæbner, de forbigangne eller de tilkommende, den angaaer Dine Handlinger, ak, og den angaaer netop dem, som et Menneske helst vil have glemte, thi den angaaer de Handlinger, hvorved du forbrød Dig mod Gud eller mod andre Mennesker, skjult eller aabenbare. Denne Bekymring er Angeren; Den, som sukker angrende, ja han arbejder
90 besværet. Ingen, ingen Anden arbejder saaledes besværet, og dog er det netop dette Evangeliets Indbydelse fordrer.

Men som Evangeliet fordrer ved sin Indbydelse, *saa tilsiger det ogsaa Forjættelsen: »jeg vil give Eder Hvile for Sjelen.*« Hvile! Det er hvad den
95 udmattede Arbejder, den mødige Vandrer ønsker; og Sømanden, som omtumles paa Havet, søger Hvile; og den trøtte Olding længes efter Hvilen; og den Syge, som ligger uroligt paa Leiet og ikke finder en lindrende Stilling, han begjærer Hvile; og den Tvivlende, som ikke finder Fodfæste paa Tankernes Hav, han begjærer Hvile. O, men kun den Angrende forstaaer dog ret hvad det er at
100 bede om Hvile for Sjelen, Hvile i den eneste Tanke, hvori der er Hvile for en Angrende, at der er Tilgivelse; Hvile i det eneste Udsagn, der kan berolige en Angrende, at ham er tilgivet; Hvile paa den eneste Grund, der kan bære en

Angrende, at der er gjort Fyldest.

105

Men dette forjætter jo Evangeliet ogsaa, at han skal finde Hvile for Sjelen. Og det er jo paa denne Indbydelse I ere komne hid i denne Time, a. T. Og kan det end ikke gives saaledes, som var det med denne ene Gang nu for evigt afgjort, saa Du aldrig oftere skulde behøve at søge hen til dette hellige Sted for at søge Hvile: 110 der tilsiges dog Hvile for Sjelen. Du er underveis, og Guds Huus et Bedested, hvor Du søger Hvile for Sjelen; men kommer Du end igjen til at søge denne Hvile: det er dog vist, det er den samme Hvile, i hvilken Du engang, naar Dit sidste Øieblik er kommet, for sidste Gang skal søge Hvile for Din Sjel. Thi hvad enten Du i Ungdommens Aar eller i fremrykket Alder idag er kommen hid for 115 at søge Hvile: o, naar Din sidste Time kommer, og Du i Dødens Stund er forladt og eensom, da begjerer Du jo som det Sidste i den Verden, Du ikke mere skal tilhøre, Du begjerer hvad Du idag begjerer.

Dette var Indbydelsens Forjættelse. Men hvo er nu *Indbyderen!* Thi dette var jo 120 dog en forfærdelig forvirrende Tale, om der hørtes i Verden den Indbydelse: kommer hid, men der angaves ikke hvor man skulde gaae hen. Dersom der derfor ingen Indbyder var, eller dersom Glemsel og Tvivl havde taget Indbyderen bort: hvad gavnede det da, at Indbydelsens Ord bleve ved at lyde, saa var det jo en Umulighed at følge Indbydelsen, da det var en Umulighed at 125 finde Stedet. Men Du veed jo, m. T., hvo Indbyderen er, og Du har fulgt Indbydelsen for at slutte Dig fastere til ham. See, Han udbreder sine Arme og siger: kommer hid, kommer hid til **mig** alle I, som arbeide og ere besværede; see, Han aabner sin Favn, ved hvilken vi dog Alle kunne hvile lige trygt og lige saligt, thi det var kun i vor Frelzers jordiske Liv, at Johannes laae hans Bryst nærmest. 130 Hvorledes Du nu kommer hid, hvortil Du nu kan siges at arbeide besværet, om Du forbrød Meget eller Lidet, om Skylden er gammel og – dog nei, glemt er den ikke, o nei, men gammel og ofte angret, eller den er frisk, og ingen formildende Erindring har lindret den: o, hos Ham skal du dog finde Hvile for Sjelen. Ikke veed jeg, hvad der besværer Dig i Særdeleshed, m. T., maaskee skulde jeg heller 135 ikke forstaae Din Sorg eller vide at tale med Indsigt om den. O, men Du gaaer jo ikke til noget Menneske; fra at have skriftet for Gud i Løndom gaaer Du til Ham den forbarmende Indbyder, han, som kjender al menneskelig Sorg, han, som selv var forsøgt i Alt, dog uden Synd. Ogsaa Han kjendte jordisk Nød, han, som hungrede i Ørkenen, han, som tørstede paa Korset; ogsaa Han kjendte 140 Armod, han, som ikke havde Det, hvortil han kunde hælde sit Hoved; ogsaa Hans Sjel har været bedrøvet indtil Døden; ja Han har kjendt al menneskelig

Sorg tungere end noget Menneske, han, som paa det Yderste var forladt af Gud
– der han bar al Verdens Synd. Og Han er jo ikke blot Din Sjelesørger, han er jo
145 ogsaa Din Frelser; han forstaaer ikke blot al Din Sorg, bedre end Du selv
forstaaer den, o, men han vil jo netop tage Byrden fra Dig og give Dig Hvile for
Sjelen. Tungt – ja, det er sandt – tungt ikke at blive forstaaet; men hvad hjalp
det Dig dog om der var Den, der ganske kunde forstaae al Din Sorg, men ikke
kunde tage den fra Dig, ganske kunde forstaae al Din Strid, men ikke give Dig
150 Hvile!

Saa var der da en Indbydelse: kommer hid alle I, som arbeide og ere besværede;
og Indbydelsen indeholdt en Fordring: at den Indbudne arbeider besværet i
Syndernes Bevidsthed; og der er den tilforladelige Indbyder, Han som endnu
155 staaer ved sit Ord hist og indbyder Alle. Give Gud, at Den som søger, ogsaa
maatte finde; at Den, som søger det Rette, ogsaa maatte finde det ene Fornødne;
at Den som søger hen til det rette Sted, ogsaa maatte finde Hvile for Sjelen. Thi
vel er det en hvilende Stilling, naar Du knæler ved Alterets Fod; men give Gud,
at dette dog i Sandhed blot er en svag Antydning af, at Din Sjel finder Hvile i
160 Gud ved Bevidsthed om Syndernes Forladelse.

Kilde

Søren Kierkegaards Skrifter (SKS), bd. 10, s. 279-283. Digitaliseret på Det Kongelige Bibliotek

Kildetype

165 Digitalt manuskript

Tags

Altergangstale, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

Relateret

170 Søren Kierkegaards altergangstale over Luc. XXII, 15
1848

Søren Kierkegaards altergangstale over Joh. X, 27
27. august 1847

Søren Kierkegaards altergangstale over I Cor. XI, 23
1848

175 Søren Kierkegaards altergangstale over 2 Timoth. II, 12-13
1848

Søren Kierkegaards altergangstale over 1 Joh. III, 20
1848

Søren Kierkegaards altergangstale over Luc. XXIV, 51
1848

URI

180 <https://www.dansketaler.dk/tale/soren-kierkegaards-altergangstale-over-matth-xi-28>